

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **L. N.**, zast. JUDr. Tomášem Hrdličkou, advokátem, se sídlem Brno, Koliště 15, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 7. 2004, č. j. 55 Az 776/2003 – 37,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 17. 6. 2003, č. j. OAM-587/VL-11-ZA05-2003 nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona o azylu). Současně bylo vysloveno, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí dospěl žalovaný k závěru, že snaha o legalizaci pobytu v ČR a obava z moci komunistů v zemi původu žadatele nejsou bez dalšího důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Neshledal podmínky ani pro udělení azylu podle § 13, § 14 zákona o azylu. Dospěl dále k závěru, že žalobce nenáleží k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 tohoto zákona.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž uvedl, že rozhodnutí napadá v rozsahu výroku o neudělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu a o nevztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 tohoto zákona. Dále namítal, že žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46, § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení. Vyslovil názor, že splňuje podmínky pro udělení azylu stanovené v § 12 zákona

o azylu, resp. minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91. Pokud jde o skutkové důvody, odkázal na svoji žádost o udělení azylu ze dne 11. 2. 2003 a protokol o pohovoru ze dne 24. 3. 2003 a na ostatní spisový materiál.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 30. 7. 2004, č. j. 55 Az 776/2003 – 37 žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku uvedl, že námitky proti postupu správního orgánu, spočívající v tvrzení o porušení jednotlivých ustanovení správního řádu, vznesené jen v obecné rovině, nepovažuje za důvodné. Dále konstatoval, že z obsahu spisu a napadeného rozhodnutí vyplývá, že správní orgán se důvody vyplývajícími z ustanovení § 12 zákona o azylu podrobně zabýval a hodnotil žalobcem uváděné důvody, které ho vedly k podání žádosti o udělení azylu. Žalobcem uplatněné důvody pak správní orgán podrobně zhodnotil z pohledu ustanovení § 12 zákona o azylu a v souladu se zákonem odůvodnil své rozhodnutí o neexistenci důvodu pro udělení azylu jak z hledisek vyplývajících z ustanovení § 12 zákona, tak z hledisek vyplývajících z ustanovení § 13 a 14 téhož zákona a rovněž uvedl neexistenci překážek vycestování uvedených v § 91 zákona o azylu. Soud konstatoval, že s těmito závěry se ztotožnil a po přezkoumání věci dospěl ke shodnému závěru jako žalovaný správní orgán, totiž k tomu, že žádný z důvodů uvedených v § 12, 13 a 14 zákona o azylu není v případě žalobce dán. Soud dále konstatoval, že ani námitka vznesená žalobcem proti výroku o neexistenci překážek vycestování není důvodná. Citoval ustanovení § 28 a poukazoval na to, že posouzení existence překážek vycestování je podrobně rozvedeno v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Pro stručnost na toto vyčerpávající zdůvodnění poukázal, neboť v tomto ohledu se s žalovaným ztotožňuje a žalobce navíc svou námitku nijak opětovně nekonkretizoval, v žalobě netvrdí a nedokládá existenci kterékoliv z podmínek uvedených v § 91 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že napadené správní rozhodnutí bylo vydáno ve shodě se zákonem a žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

Proti tomuto rozsudku podal včas kasační stížnost žalobce (dále jen stěžovatel) a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Namítal, že již několikrát popsal důvody, které ho vedly k opuštění jeho rodné země a pro které se usídlil v České republice. Zdůrazňoval, že opustil zemi původu na základě obavy z případných represí ze strany vládního proruského aparátu. Vlastní skutečnost, že byl nucen absolvovat školní výuku v ruštině, je pouze jedním z důsledků tohoto stavu. Výrazná proruská orientace moldavské vlády je ostatně zmíněna také v dokumentu, který byl na žádost Ministerstva vnitra vypracován Ministerstvem zahraničních věcí. Tyto obavy na straně stěžovatele byly dále podporovány výchovou stěžovatele, stejně tak sděleními, kterých se mu dostalo od přátel, podle níž mají být uzavřeny hranice a nebude možno ze země vycestovat. Dále poukazoval na to, že ve stejné zprávě je uvedena skutečnost, že v Moldavské republice neexistuje možnost změnit místo bydliště bez povolení státních orgánů. Tato skutečnost je velmi důležitá s ohledem na fakt, že podle sdělení stěžovatele měl tento, jako občan moldavské národnosti, potíže v případě, že nepoužíval ruského jazyka. Chování stěžovatele, který si na toto nestěžoval u příslušných orgánů ve vlasti, mu nelze přičítat k tíži, vzhledem k možnosti následné represe vůči jeho osobě. Další důležitou okolností, se kterou se podle názoru stěžovatele nevypořádal soud v odůvodnění svého rozsudku, je skutečnost, že zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA, která byla použita k hodnocení situace v Moldavské republice, se věnuje situaci v zemi za rok 2001. Vzhledem k tomu, že o žádosti žalobce bylo rozhodováno až v roce 2003, je důvodné, že situace v zemi po výrazné změně

režimu doznala zásadních změn. Stěžovatel namítal, že těmito skutečnostmi se správní orgán nezabýval. Podle názoru stěžovatele pak dále bylo nesprávně rozhodnuto o jeho žádosti o tom, aby správní orgán rozhodl, že se na něj vztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Namítal, že na jeho straně jsou důvodné obavy, že následkem jeho jednání, kdy opustil vlast, přičemž v důsledku tohoto nevykonal vojenskou službu, bude za toto trestán. S ohledem na vývoj situace v Moldavské republice, kdy vládu převzal režim, který, jak je patrné z kusých odpovědí Ministerstva zahraničních věcí ČR, směřuje k omezování lidských práv a základních svobod občanů, tedy existuje reálná hrozba postižení stěžovatele za jeho jednání. Stěžovatel navrhoval, aby Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud musel dále postupovat podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., podle něhož se ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, nepřihlíží, neboť stěžovatel některé skutečnosti vznesl nově až v podané kasační stížnosti.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatel dovolává důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v posuzované věci neshledal.

Z obsahu správního spisu, konkrétně ze žádosti o udělení azylu ze dne 11. 2. 2003, plyne, že stěžovatel opustil Moldavsko dne 20. 4. 2000 údajně z obavy před mocí komunistů, a proto, že měl strach o další vývoj ve své vlasti. O azyl dále požádal také proto, že v ČR žije nelegálně. Po příjezdu nevěděl, že má možnost o azyl požádat. Uvedl dále, že v ČR by chtěl studovat. Z této žádosti dále plyne, že náboženským vyznáním stěžovatele je křesťanství a že nikdy nebyl (ani nikdo z rodiny) členem žádné politické strany. Tytéž důvody uvedl i ve vlastnoručně psaném prohlášení a v protokolu o pohovoru ze dne 24. 3. 2003, kde dále sdělil, že bezprostřední potíže s působením komunistů v Moldavsku neměl.

Z výše uvedených skutečností zjištěných přímo od stěžovatele vycházel ve svém rozhodnutí jak správní orgán, tak i soud, a jejich závěr o tom, že stěžovatel podal žádost o udělení azylu z důvodu legalizace pobytu v ČR a z obavy před mocí komunistů vychází ze skutkové podstaty zjištěné v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o azylu i správního řádu. Nejvyšší správní soud tedy neshledal vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit. Neshledal ani, že by napadené rozhodnutí správního orgánu bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Ostatně výše uvedená zjištění stěžovatel ani blíže v kasační stížnosti nezpochybňoval.

Nejvyšší správní soud pak neshledal pochybení ani v právním posouzení dané věci .Nelze pochybovat o tom, že legalizace pobytu na území ČR není důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pokud jde o stěžovatelem namítanou obavu z moci komunistů, je třeba uvést, že stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly závěr, že on sám byl mocí komunistů postižen nebo že by se jí měl konkrétně on obávat. Ve své vlasti nebyl nikdy politicky organizován, nebyl členem ani žádné jiné organizace a neuváděl, že by vyvíjel politickou činnost. Podle názoru Nejvyššího správního soudu mít jiné politické názory než vláda, samo o sobě není dostatečným důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona a žadatel by tedy musel prokázat, že on sám má důvod obávat se pronásledování pro své politické názory, které nejsou režimem tolerovány, protože jsou kritické vůči politice nebo metodám režimu. To ovšem předpokládá, že úřadům jsou tyto politické názory známy a že je přisuzují žadateli. Pouhý nesouhlas s nástupem komunistů do vlády v zemi původu nijak veřejně nereprezentovaný nelze za pronásledování ve smyslu zákona o azylu považovat. Dále nutno dodat, že parlamentní volby, ve kterých zvítězili komunisté, se v zemi původu, jak vyplývá ze zpráv o této zemi, konaly až v únoru 2001. Obava z moci, jež měla být právě důvodem odchodu dotyčného z vlasti, tedy téměř o rok předchází skutečnému nástupu komunistů k moci.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že správní orgán a posléze i soud nepochybily, jestliže ve skutečnostech uváděných stěžovatelem neshledaly důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12, příp. § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud se s tímto právním posouzením správního orgánu i soudu ztotožňuje.

Pokud jde o námitky, v nichž stěžovatel nově až v kasační stížnosti konstatuje, že v Moldavské republice neexistuje možnost změnit místo bydliště bez povolení správních orgánů, což má pro stěžovatele značný význam, neboť jako moldavský občan měl potíže v případě, kdy nepoužíval ruského jazyka a dále námitku, že správní orgán vycházel ze zprávy o situaci v zemi původu za rok 2001, nutno konstatovat, že uvedené námitky nebyly vzneseny ani v průběhu azylového řízení, ani v žalobě. Jde proto o skutečnosti nové, ke kterým Nejvyšší správní soud nepřihlíží, neboť byly uplatněny poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Nicméně i v tomto směru lze odkázat na odůvodnění rozhodnutí žalovaného, který konstatoval, že po vyhlášení nezávislosti byla moldavština (rumunština) ustanovena úředním jazykem; jazykem pro mezietnickou komunikaci však byla určena ruština. Poté, co získali v parlamentu v roce 2001 většinu komunisté, provedli novelizaci několika zákonů, na jejichž základě bylo sice používání ruštiny posíleno, ale z tohoto jazyka se nestal jazyk úřední. Ze zákona má občan právo vybrat si jazyk, který použije při komunikaci se státními úředníky nebo obchodními společnostmi. Proto musí úředníci ovládat jak ruštinu, tak moldavštinu nebo rumunštinu, a to „na úrovni nezbytné plnění jejich odborných povinností“. Uvedenou námitku tedy nelze považovat za důvodnou.

Dále nutno konstatovat, že správní orgán posuzoval situaci v zemi původu žalobce z mnoha dalších pramenů, nikoliv tedy pouze ze zprávy Ministerstva zahraničí USA za rok 2001, ale například z informace MZV ČR č. j. 105426/2003-LP ze dne 12. 2. 2003. Ostatně stěžovatel nenamítal, v čem konkrétně spatřuje neaktuálnost zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA, která se věnuje situaci v Moldavsku za rok 2001.

Pokud jde o námitku stěžovatele ve vztahu k výroku podle § 91 zákona o azylu, je rovněž třeba poukázat na odůvodnění napadeného rozhodnutí správního orgánu, s nímž se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje. Správní orgán nezjistil v průběhu správního řízení žádnou konkrétní skutečnost, která by vedla k závěru, že stěžovateli hrozí některá ze skutečností zakládající překážky vycestování ve smyslu zákona o azylu. Na základě informací o zemi původu stěžovatele lze dospět k závěru, že navrátivším se žadatelům o azyl nehrozí v Moldavsku žádné systematické trestání ani ponižování ze strany státních orgánů. Správní orgán vycházel také z výpovědi jmenovaného, který pro případ návratu zmínil obavu z možného postihu za to, že dosud neabsolvoval základní vojenskou službu. K tomu uvedl, že jmenovaný se ve svých výpovědích nezmínil o tom, že by odmítal výkon základní vojenské služby, nebo že by se mu vyhýbal. Tuto povinnost nevykonal, protože k ní nebyl do svého odchodu z vlasti dosud povolán. V této souvislosti pak je nutno konstatovat, že výkon vojenské služby je obecně považován za povinnost vyplývající ze státoobčanského vztahu a nelze ji označit za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Tento požadavek by bylo možné podřadit překážkám pro vycestování pouze v případě, že se žadatel důvodně obává, že samotný výkon vojenské služby má z důvodu jeho rasy, národnosti, náboženství, politického přesvědčení či příslušnosti k určité sociální skupině vážný perzekuční charakter. Stejný závěr lze učinit v případě, kdy se jmenovaný odůvodněně obává trestu hrozícího mu za vyhýbání se výkonu vojenské služby, neboť tento by byl zjevně nepřiměřený, a to opět z výše uvedených důvodů. Tyto skutečnosti však v případě žadatele nebyly shledány.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že důvody uvedené v kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. nebyly prokázány, a proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatel s podanou kasační stížností úspěch neměl.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu